

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 89/18
V Luxemburgu 21. júna 2018

Návrhy generálneho advokáta v spojených veciach C-391/16
M/Ministerstvo vnútra, C-77/17 a C-78/17 X/Commissaire général aux
réfugiés et aux apatrides

Ustanovenia smernice o utečencoch, ktoré umožňujú, aby členský štát odmietol priznať alebo zrušil postavenie utečenca, sú podľa generálneho advokáta Watheleta v súlade s právom EÚ

Vzhľadom na to, že rozhodnutím o nepriznaní alebo o zrušení postavenia utečenca nie je dotknutý stav určitej osoby ako utečenca, členský štát je povinný zaručiť dotknutému utečencovi dodržanie jeho práv, ktoré vyplývajú zo Ženevského dohovoru

Vec C-77/17

X, štátny príslušník Pobrežia Slonoviny, požiadal o azyl v Belgicku. Z dôvodu, že bol odsúdený za niekoľko obzvlášť závažných trestných činov pred podaním svojej žiadosti o azyl, belgické orgány usúdili, že predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť a odmietli mu priznať postavenie utečenca. Toto rozhodnutie bolo prijaté na základe belgickej právnej úpravy preberajúcej smernicu Únie o utečencoch¹, ktorá umožňuje, aby členský štát odmietol priznať postavenie utečenca alebo zrušil toto postavenie, ak dotknutá osoba predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť alebo, ako osoba odsúdená právoplatným rozsudkom za obzvlášť závažný trestný čin, predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť tohto členského štátu. X napadol toto rozhodnutie pred Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko).

Vec C-78/17

Konžský štátny príslušník X bol v Belgicku uznaný za utečenca. Neskôr bol tam odsúdený na trest odňatia slobody za obzvlášť závažné trestné činy. Belgické orgány usúdili, že predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť a zrušili mu postavenie utečenca. X napadol toto rozhodnutie pred Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko).

Vec C-391/16

Osoba čečenského pôvodu, M, bola v Českej republike uznaná za utečenca. Pred týmto uznaním bol M odsúdený na trest odňatia slobody. Po uznaní za utečenca v Českej republike bol opätovne odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin. Z dôvodu, že v dôsledku toho predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť tohto členského štátu a jeho občanov, mu bolo postavenie utečenca odňaté na základe českého zákona preberajúceho smernicu o utečencoch. M napadol toto rozhodnutie o odňatí pred českými súdmi. Po zamietnutí jeho žaloby podal kasačnú sťažnosť na Nejvyšší správní soud (Česká republika).

V týchto troch veciach predložili Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory) a Nejvyšší správní soud Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky. V podstate sa tieto súdy pýtajú Súdneho dvora, či ustanovenia smernice o utečencoch umožňujúce členským štátom nepriznať alebo zrušiť postavenie utečenca porušujú Ženevský dohovor o právnom postavení

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9).

utečencov² („Ženevský dohovor“) a sú preto neplatné so zreteľom na ustanovenia Charty základných práv Európskej únie („Charta“) a ZFEÚ, na základe ktorých musí spoločná azylová politika dodržiavať tento dohovor.

Vo svojich dnešných návrhoch generálny advokát Melchior Wathelet predovšetkým poznamenáva, že situácie, v ktorých členský štát môže nepriznať alebo zrušiť postavenie utečenca na základe tejto smernice, zodpovedajú okolnostiam, v ktorých Ženevský dohovor dovoľuje vyhostenie alebo vrátenie utečenca. Generálny advokát však pripomína, že záväzky členských štátov v oblasti základných práv vo veľkej miere neutralizujú ich možnosť vyhostiť alebo vrátiť utečenca. Pokiaľ utečenec, aj keď predstavuje nebezpečenstvo pre bezpečnosť alebo spoločnosť členského štátu azylu, nemôže byť vyhostený alebo vrátený, predsa má tento členský štát možnosť zrušiť mu postavenie utečenca na základe smernice o utečencoch.

Následne generálny advokát zdôrazňuje, že nepriznanie alebo zrušenie postavenia utečenca nemá za následok, že by dotknutá osoba prestala byť utečencom. Podľa generálneho advokáta zo znenia, cieľov a všeobecnej štruktúry tejto smernice vyplýva, že stav utečenca na jednej strane a postavenie utečenca na druhej strane sú dve rôzne koncepcie. Utečencom sa stáva osoba jednoducho tým, že spĺňa podmienky na to, aby bola za utečenca považovaná, bez ohľadu na akékoľvek uznanie zo strany členského štátu. Pokým osoba spĺňa tieto podmienky, je ďalej utečencom. Postavenie utečenca v zmysle ustanovení smernice o utečencoch, ktoré umožňujú ho nepriznať alebo zrušiť, však stanovujú požívanie práv, ktoré v zásade vyplývajú z uznania za utečenca na základe tejto smernice. Generálny advokát poznamenáva, že niektoré z týchto práv (ako napríklad právo na povolenie na pobyt, na uznanie kvalifikácie a na zdravotnú starostlivosť) nemajú obdobu v Ženevskom dohovore a iné (ako napríklad právo na prístup k zamestnaniu, na bývanie a sociálnu pomoc) tento dohovor zaručuje iba tým utečencom, ktorí sa v krajine azylu zdržujú zákonne.

V dôsledku toho sa generálny advokát domnieva, že nepriznanie alebo zrušenie postavenia utečenca má za následok, že dotknutá osoba nepožíva alebo už nepožíva práva stanovené smernicou o utečencoch, pričom je ale naďalej utečencom a má zachované všetky práva, ktoré Ženevský dohovor zaručuje každému utečencovi nezávisle od zákonnosti jeho pobytu (ako je zákaz diskriminácie, právo na prístup k súdom a vzdelávaniu v štátnych školách, ako aj na ochranu proti vyhosteniu). Okrem toho odmietnutie priznať postavenie utečenca nezbavuje dotknutý členský štát jeho povinnosti posúdiť žiadosť o azyl, ktorá mu bola predložená, a prípadne po tomto posúdení uznať žiadateľa za utečenca.

Generálny advokát na základe toho dospel k záveru, že ustanovenia smernice o utečencoch, ktoré umožňujú, aby členský štát odmietol priznať alebo zrušil postavenie utečenca, neporušujú Ženevský dohovor, a teda sú v súlade s ustanoveniami ZFEÚ a Charty.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

² Dohovor o právnom postavení utečencov, podpísaný v Ženeve 28. júla 1951 [Zbierka dohovorov Organizácie spojených národov, zv. 189, s. 137, č. 2545 (1954)], ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954, zmenený a doplnený Protokolom o právnom postavení utečencov uzavretým v New Yorku 31. januára 1967, ktorý nadobudol platnosť 4. októbra 1967.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Úplné znenie návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „Europe by Satellite“ ☎ (+32) 2 2964106